

CROATIAN NATIONAL BANK

EUROSYSTEM

U očekivanju Godota – tržišta kapitala u EU i CESEE zemljama

Konferencija: „Tržišta kapitala 2024”

Budućnost štednje i ulaganja

Boris Vujčić, Guverner
listopad 2024

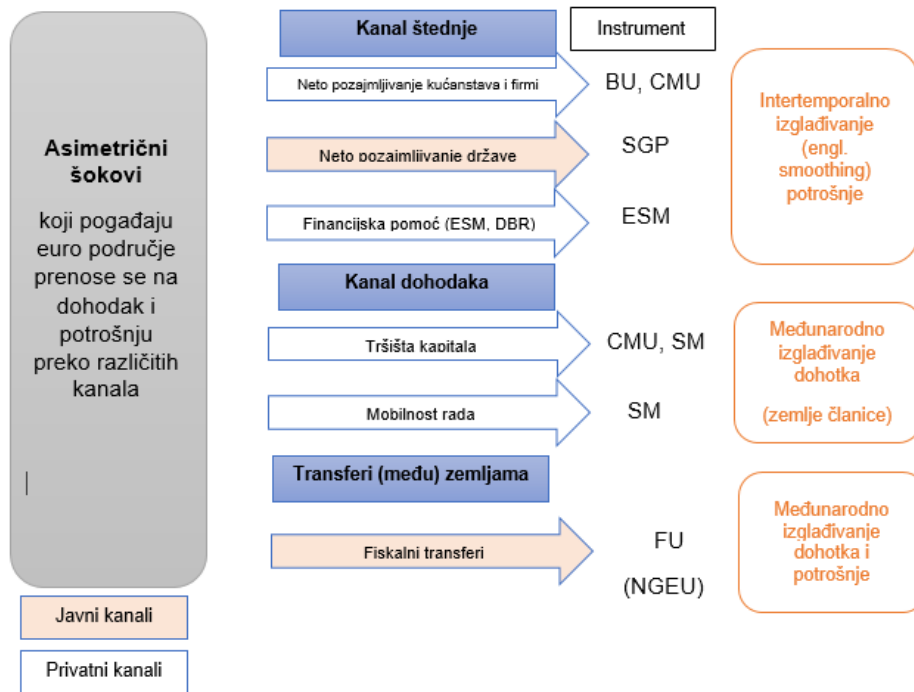
Financijski sustav i njegova struktura važni su za gospodarstvo

Razvijen i diversificiran financijski sustav ključan je za održivi gospodarski rast, stabilnost i otpornost na šokove zbog više faktora:

- ✓ potiče **akumulaciju kapitala** i **tehnološki napredak** povećanjem stope štednje,
- ✓ omogućava **mobilizaciju i združivanje** (engl. pooling) **štednje**
- ✓ olakšava **prikupljanje informacija** o investicijskim prilikama
- ✓ potiče **priljev stranog kapitala**
- ✓ doprinosi **optimalnoj alokaciji kapitala**

Zemlje s bolje razvijenim financijskim sustavima imaju tendenciju bržeg rasta tijekom dugih razdoblja, a veliki broj dokaza sugerira da je ovaj učinak **kauzalan**: financijski razvoj nije samo posljedica gospodarskog rasta; on doprinosi tom rastu

Razvijen i međunarodno integriran financijski sustav pomaže ublažiti posljedice asimetričnih šokova

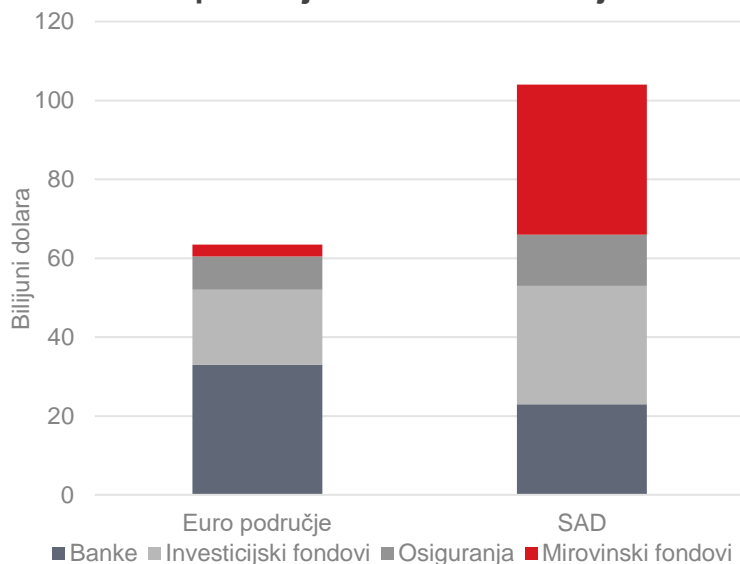

Napomena: BU – Bankovna Unija; CMU – Unija tržišta kapitala; SGP – Pakt o stabilnosti i rastu; SM – Jedinstveno tržište, FU – Fiskalna unija

Izvor: Ianou, D.; Schafer, D. (2017). Risk sharing in EMU: key insights from a literature review; SUERF Policy Brief

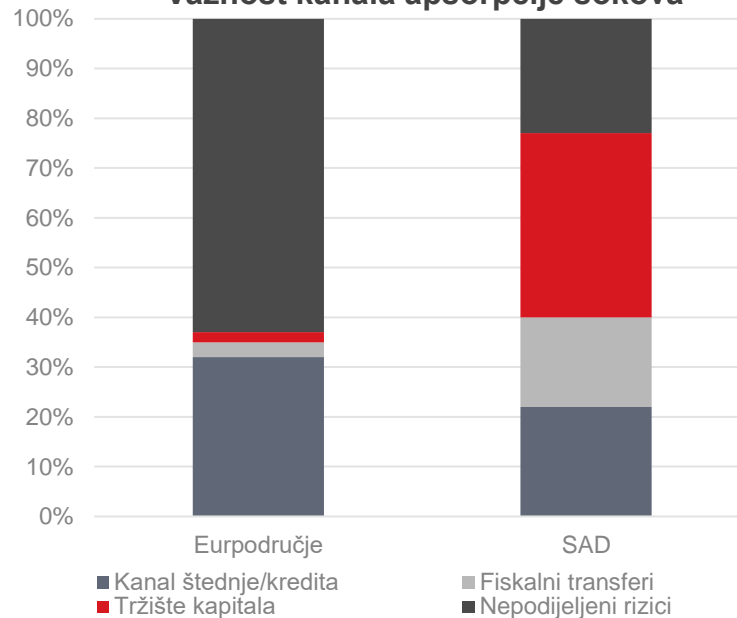
Tržište kapitala je važno za podjelu rizika (engl. risk sharing)

Strukture financijskog sustava SAD-a i Europodručja znatno se razlikuju

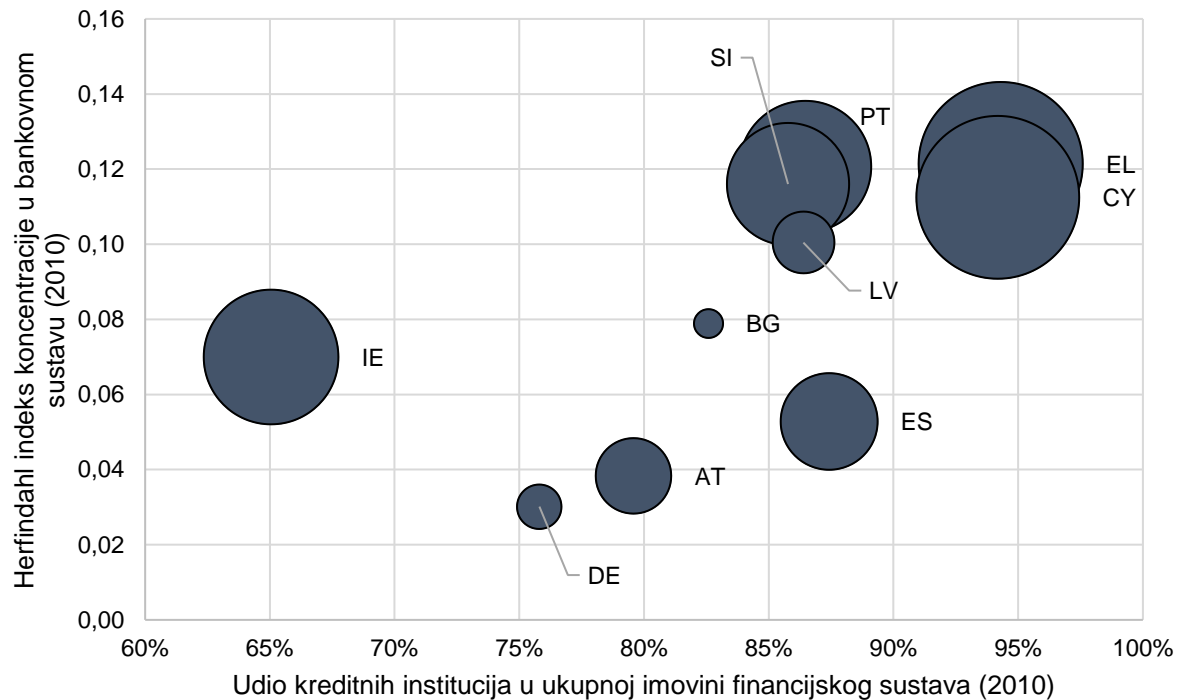
Izvor: ECB; Fed; OECD, 2023

Važnost kanala apsorpcije šokova

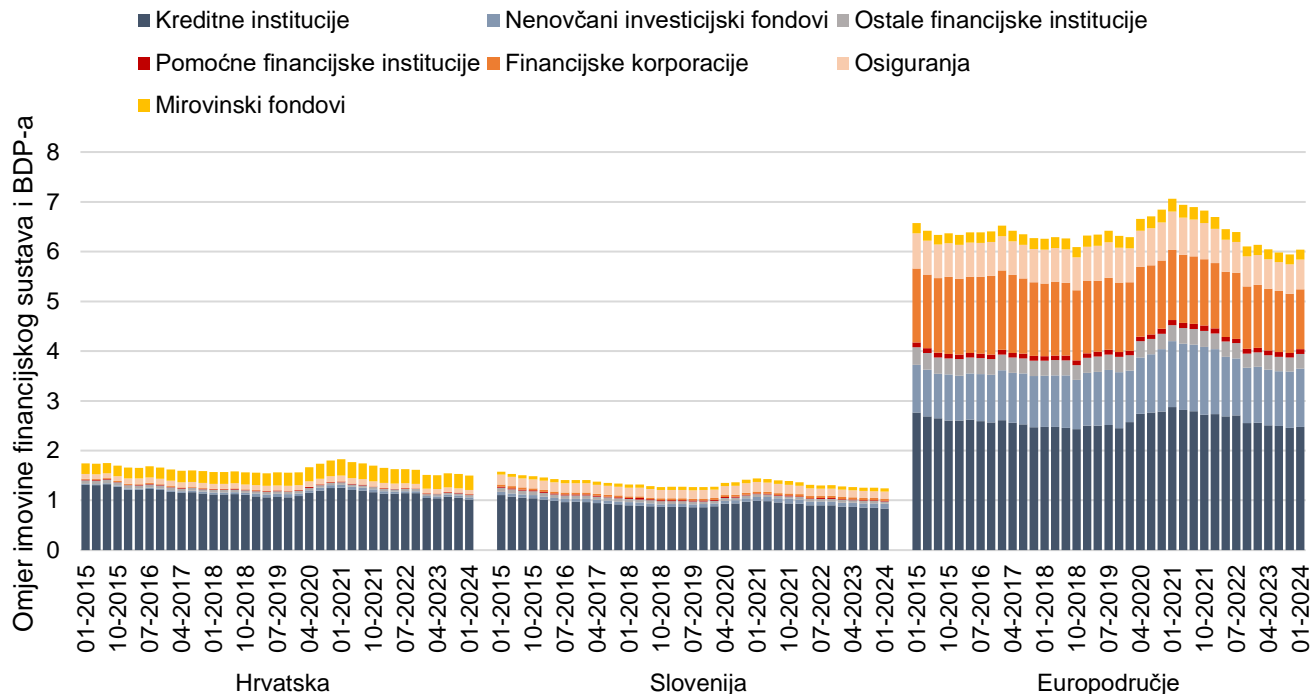
Izvor: Cimadomo, J. (2022.). Risk sharing in the euro area: a focus on the public channel and the COVID-19 pandemic. ECB Bulletin. 7/2022

Tržišno orijentirani financijski sustavi otporniji su na stresne epizode

Napomena: Veličina kruga prikazuje ukupan fiskalni trošak intervencija u financijskom sustavu u periodu od 2007 do 2023, izražen kao postotak BDP-a
Izvor: Eurostat; ESB

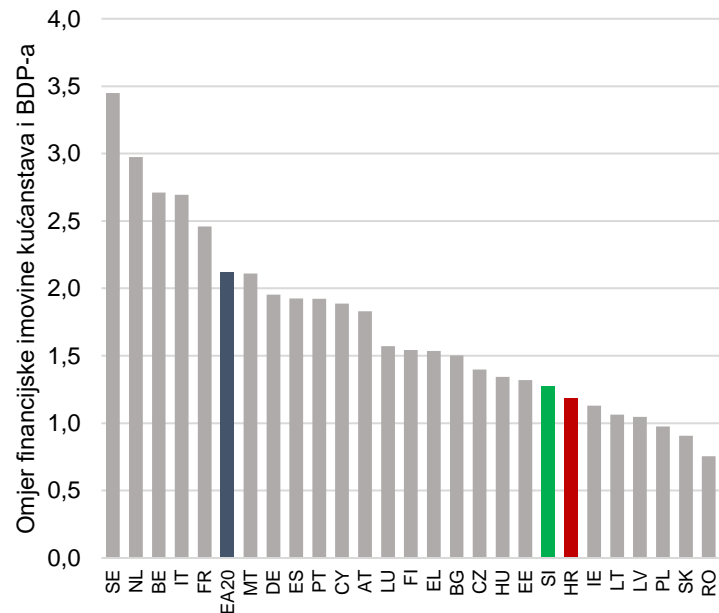
Financijski sustavi Hrvatske i Slovenije su manji te više bankocentrični u odnosu na prosjek europodručja

Izvor: Eurostat

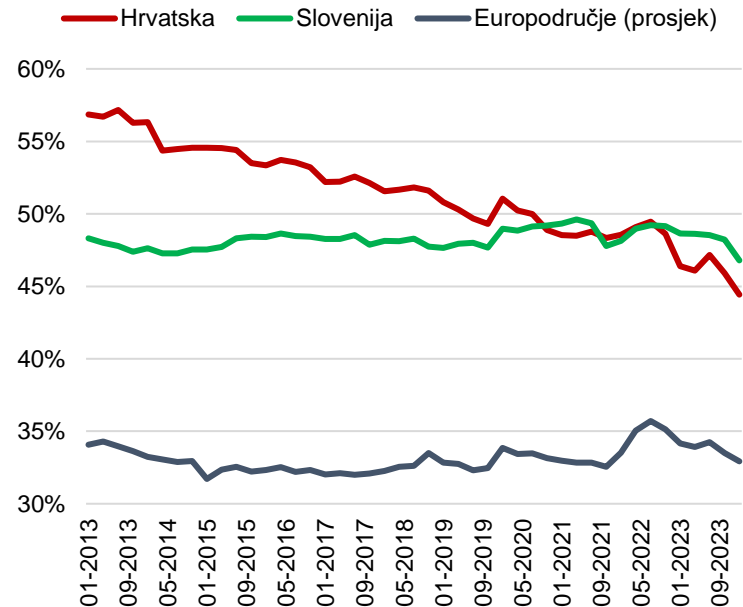
Financijska imovina Hrvatske i Slovenije znatno je manja u odnosu na prosjek europodručja

Omjer financijske imovine kućanstava i BDP-a znatno je manji u Hrvatskoj i Sloveniji

Izvor: Eurostat

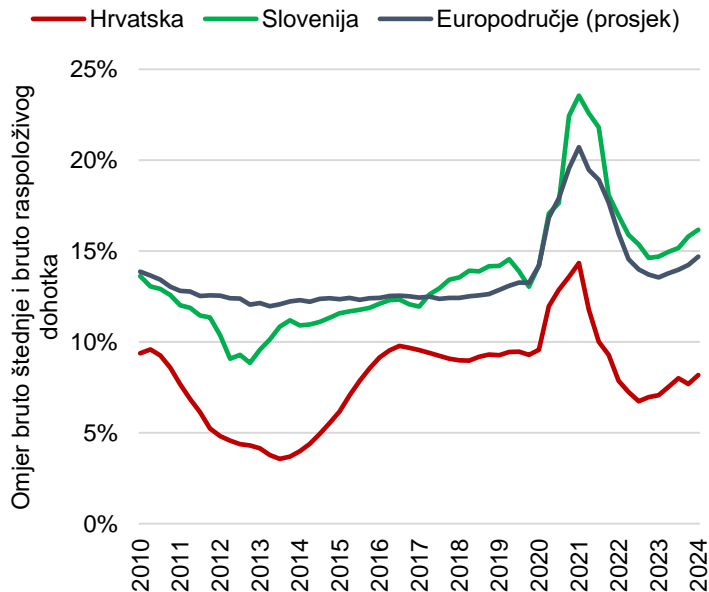
Udio depozita u financijskoj imovini kućanstava Hrvatske i Slovenije viši je od prosjeka europodručja

Izvor: Eurostat

Kućanstva u Hrvatskoj i Sloveniji većinu ušteđevine drže u depozitima

Stopa štednje u Hrvatskoj niža je u odnosu na prosjek europodručja i Sloveniju

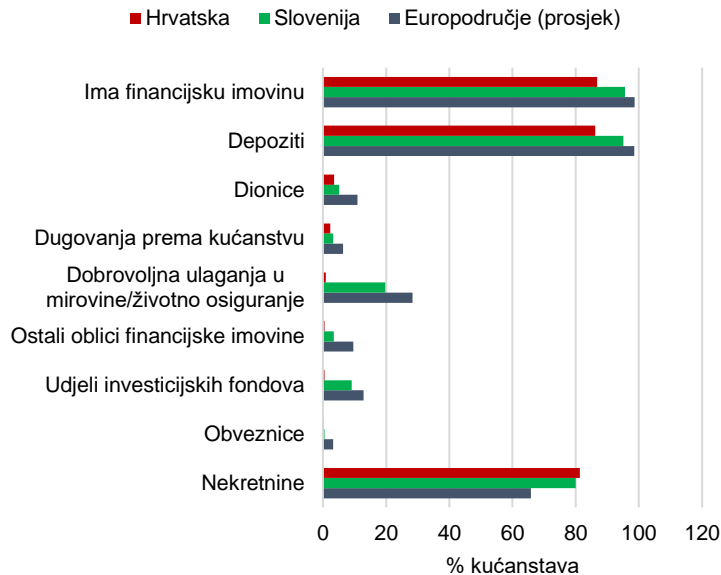
Napomena: Vrijednosti serija prikazane su kao pomični prosjek zadnja 4 tromjesečja

Izvor: Eurostat; izračun HNB-a

[CROATIAN NATIONAL BANK](#)

EUROSYSTEM

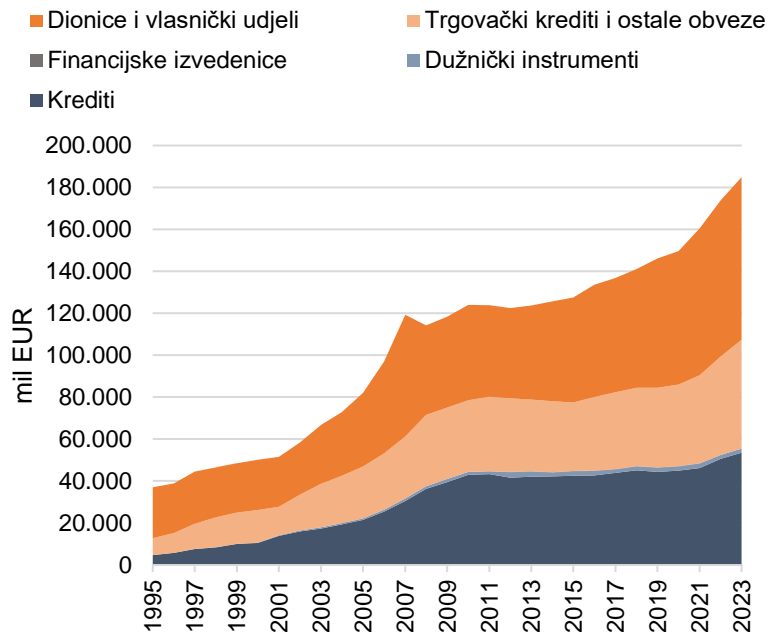
Hrvatska i Slovenija imaju nižu participaciju stanovništva u financijskim ulaganjima

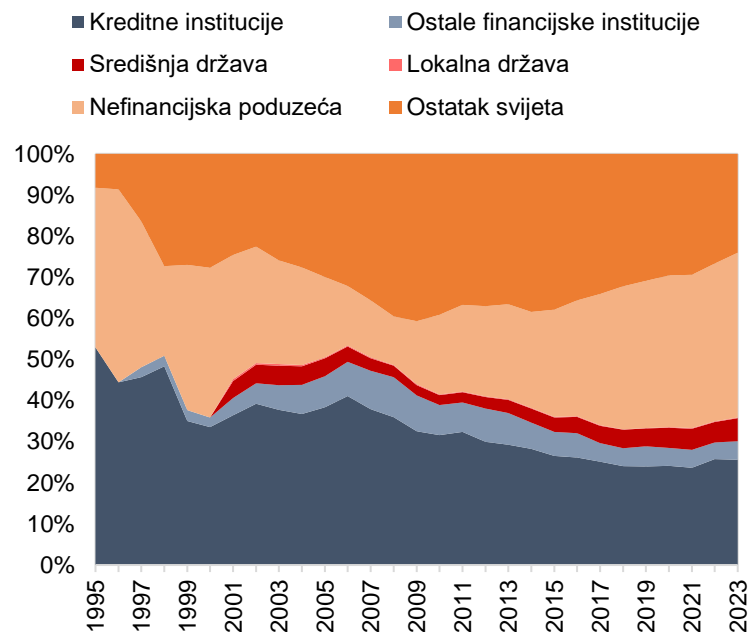
Izvor: ESB (Anketa o financijama i potrošnji kućanstava, 4. val 2021)

Nedovoljno razvijen financijski sustav odražava se i na strukturu izvora financiranja poduzeća

Poduzeća se sve više oslanjaju na interno financiranje i financiranje od dobavljača

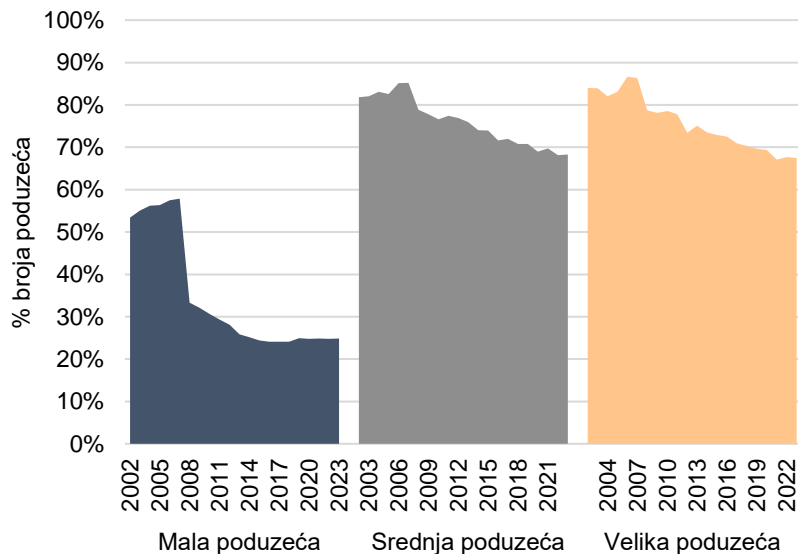

Financijske institucije imaju nizak udio u ukupnim financijskim obvezama poduzeća

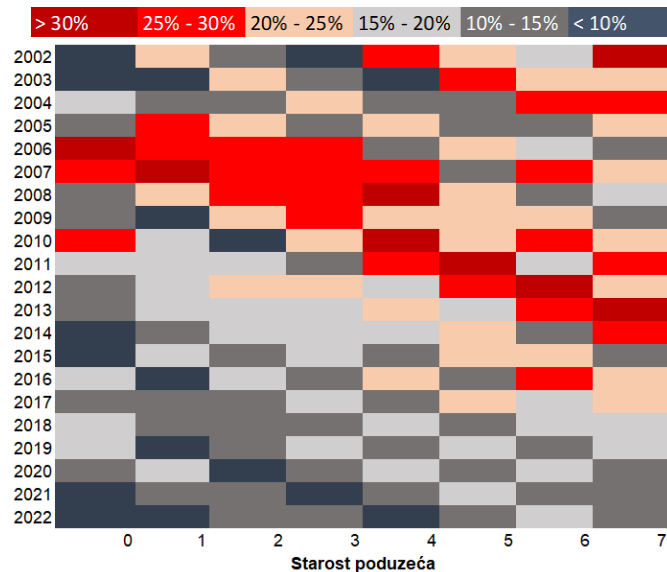

Utječe li ograničena ponuda kod financiranja poduzeća na njihove perspektive rasta?

Udio poduzeća s financijskim dugom u Hrvatskoj se kontinuirano smanjuje...

... što je posebice izraženo kod malih i novoosnovanih poduzeća

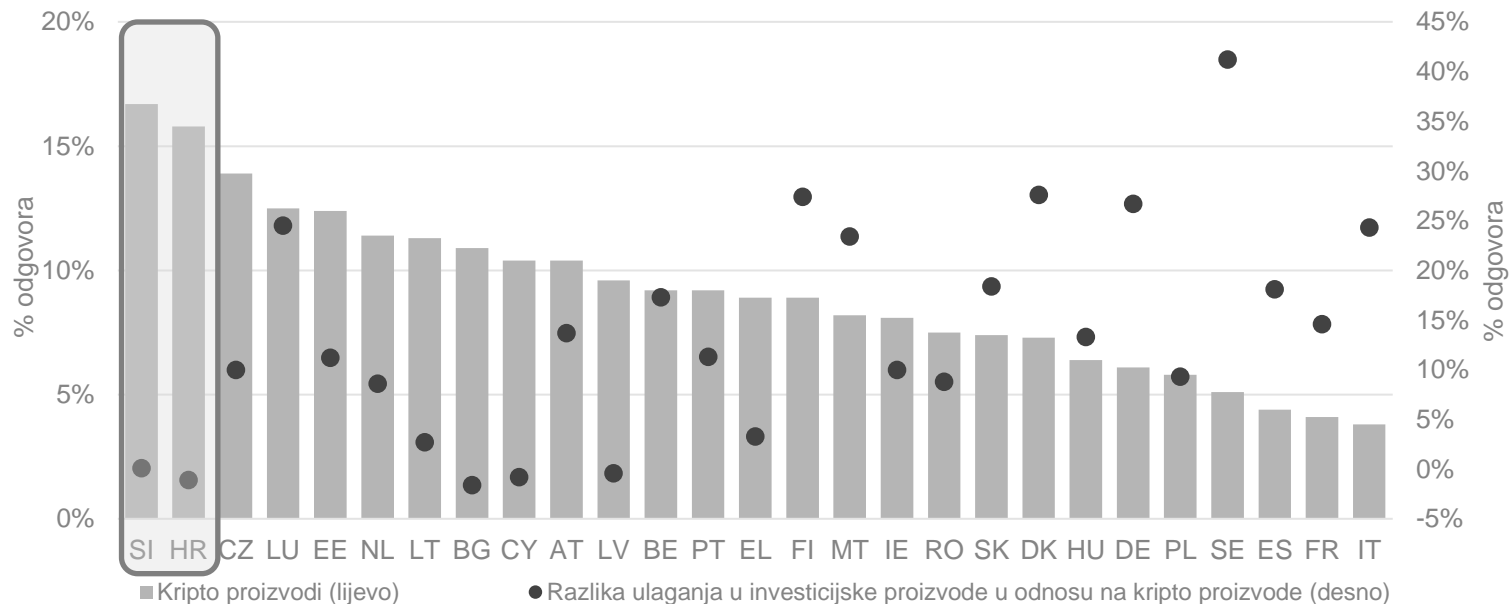
Napomena: Financijski dug uključuje obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama
Izvor: FINA

CROATIAN NATIONAL BANK
EUROSYSTEM

Napomena: X-os prikazuje starost poduzeća, Y-os prikazuje vrijeme, dok je udio banaka u ukupnim obvezama prikazan bojama
Izvor: FINA; Sudski registar RH

Građani u Hrvatskoj i Sloveniji skloni su ulaganju u kripto imovinu

Investicije u posljednje 2 godine: kripto vs. tradicionalna imovina (2023)

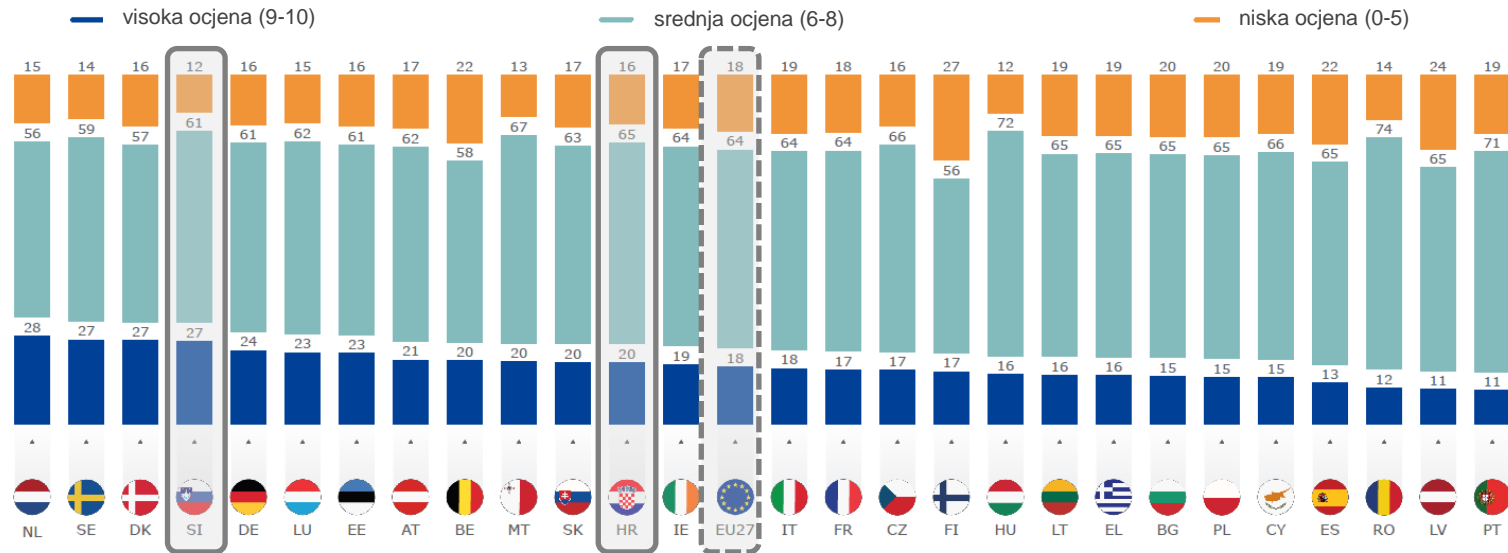

Napomena: Ulaganja u investicijske proizvode obuhvaćaju ulaganja u investicijske fondove, dionice ili obveznice.

Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometar 525)

Financijska pismenost iznad prosjeka EU i u Sloveniji i Hrvatskoj

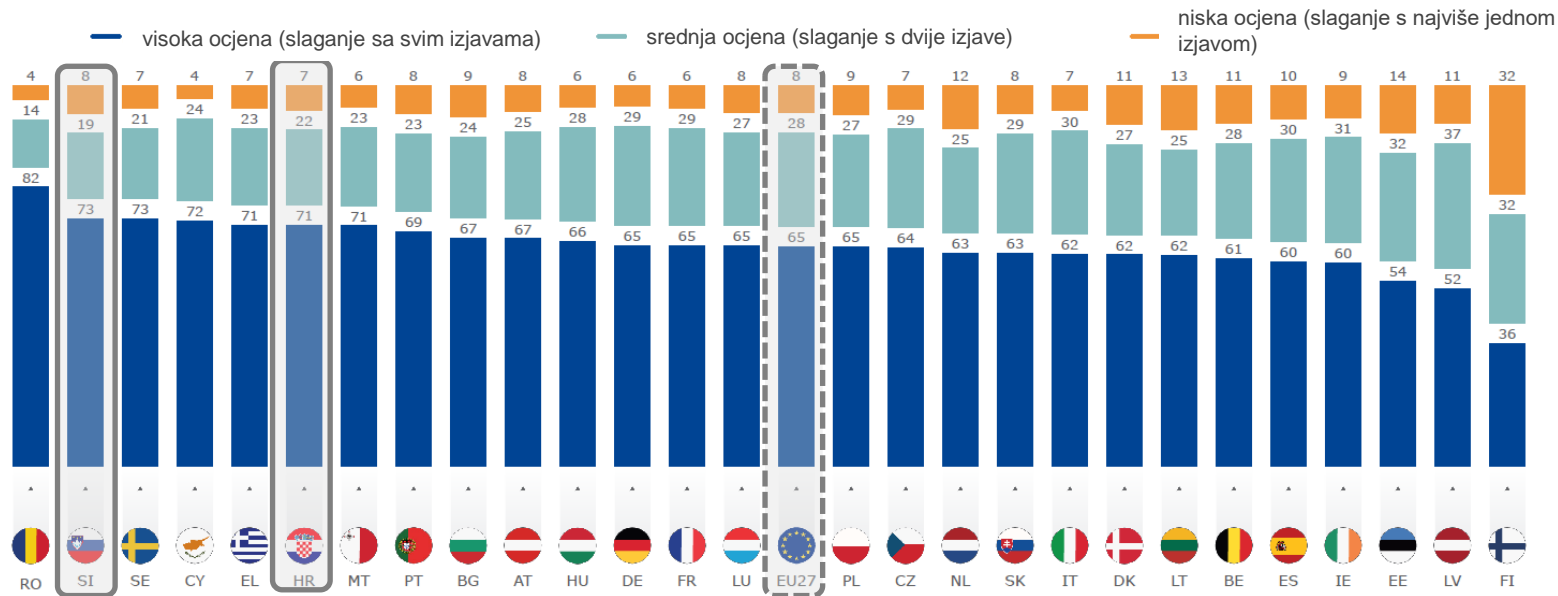
Ocjena financijske pismenosti (2023)

Napomena: Ocjena financijske pismenosti obuhvaća ocjenu financijskog znanja i financijskog ponašanja uz jednake pondere
Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometar 525)

Ocjena financijskog ponašanja u Sloveniji i Hrvatskoj među najvišima u EU

Ocjena financijskog ponašanja (2023)

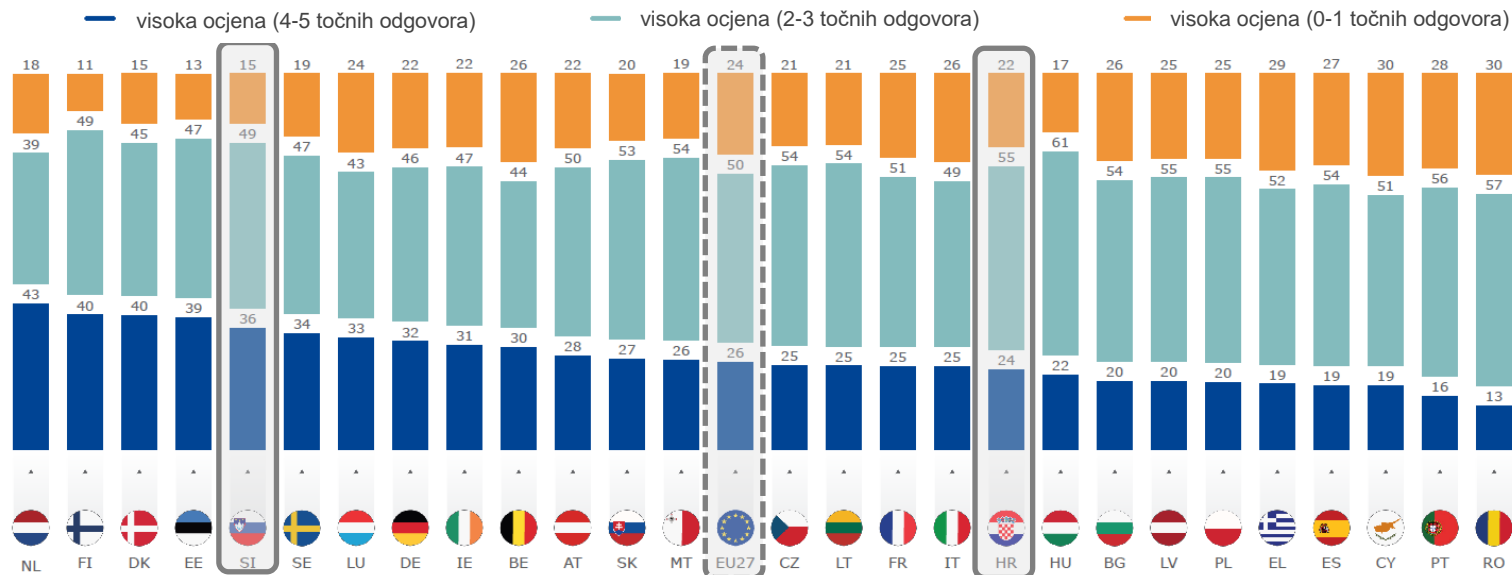

Napomena: Ocjena financijskog ponašanja temelji se provedenoj anketi na tri izjave o kupnji proizvoda, praćenju troškova i postavljanju financijskih ciljeva.

Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometar 525)

Financijsko znanje u Hrvatskoj, međutim, zaostaje za prosjekom EU

Ocjena financijskog znanja (2023)

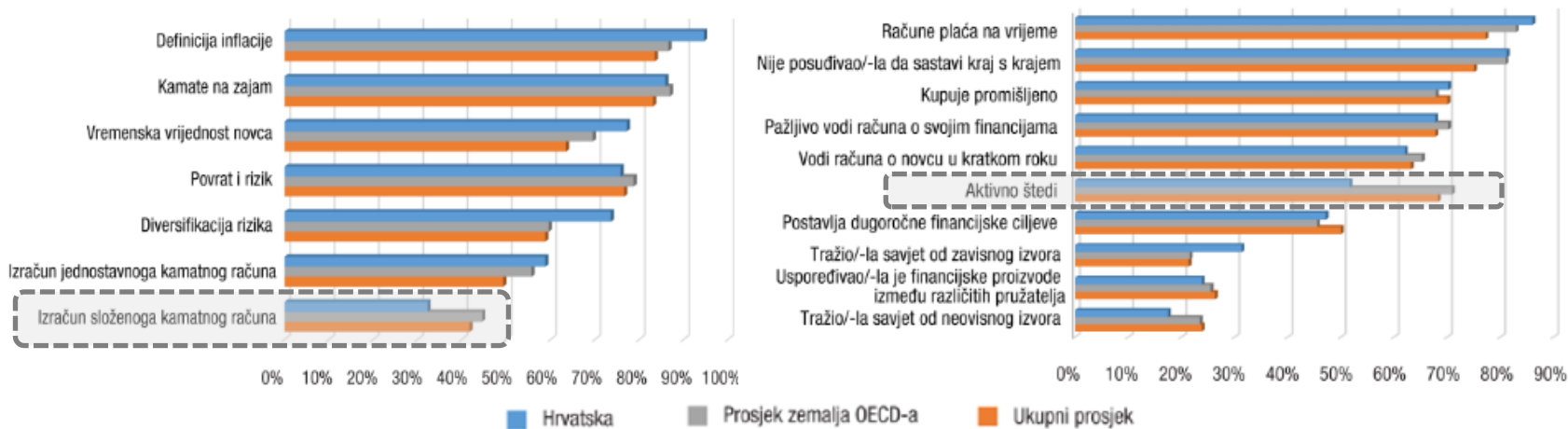

Napomena: Ocjena financijskog znanja temelji se provedenoj anketi na pet pitanja koji podrazumijevaju razumijevanje inflacije, kamatnog računa, veze kamatne stope i obvezničkih dužničkih papira, važnosti diversifikacije prilikom investiranja te stupnja rizičnost investicije s velikim povratom.

Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometar 525)

Prostori za poboljšanje financijske pismenosti u Hrvatskoj

Usporedba komponenti financijskog znanja i financijskog ponašanja (2023)

Izvor: OECD

Hvala